

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Kindcentrum het Kompas

Kwaliteitsonderzoek

voorschoolse educatie

Datum vaststelling: 25 februari 2019

Samenvatting

De inspectie heeft op 8 november 2018 een onderzoek uitgevoerd naar de voorschoolse educatie op de peuteropvang van Kindcentrum het Kompas. De reden voor dit onderzoek is dat de gemeente waarin het kinderdagverblijf is gevestigd, meedoet aan een pilot. In deze pilot Herijken toezicht op voor- en vroegschoolse educatie (vve) en kinderopvang onderzoeken we onder andere of de gemeente en de schoolbesturen zicht hebben op de kwaliteit van de locaties en of zij zorgen voor verbetering van de kwaliteit. Met locaties bedoelen we kinderdagverblijven en de groepen 1 en 2 van basisscholen. Daarom hebben we op meerdere locaties in de gemeente Assen een onderzoek uitgevoerd. Deze samenvatting is geschreven voor ouders en overige belangstellenden.

Wat gaat goed?

Wij vinden de kwaliteit van vve op de peuteropvang van Kindcentrum het Kompas een voorbeeld voor anderen. Deze conclusie trekken wij, omdat bijna alle standaarden als goed zijn gewaardeerd.

We zien dat de pedagogisch medewerkers goed kijken naar de peuters en rekening houden met wat zij nodig hebben. Zij stimuleren de ontwikkeling van de peuters en hebben daarbij aandacht voor spelen, gedrag, taal, rekenen en bewegen. Tevens vinden we dat er op de peuteropvang van Kindcentrum Het Kompas genoeg aandacht is voor het leren van nieuwe (Nederlandse) woorden. Ook over de inrichting van de ruimte is nagedacht, zodat de peuters steeds nieuwe dingen leren en fijn kunnen spelen.

De pedagogisch medewerkers gaan op een positieve manier met de peuters om. Ook houden zij zorgvuldig bij hoe het met een peuter gaat. Ze zorgen ervoor dat de peuters extra aandacht en hulp krijgen als ze iets nog moeilijk vinden. Voor kinderen die geen Nederlands verstaan en spreken is het heel plezierig dat de pedagogisch medewerkers veel werken met foto's tekeningen en gebaren om de taal te ondersteunen. In de groep is sprake van een prettige sfeer. In hun handelen houden de pedagogisch medewerkers rekening met de verschillen tussen de peuters. Ze dagen alle peuters uit om veel te praten, samen te spelen en om nieuwe dingen te leren. Ook zorgen zij ervoor dat ouders weten hoe het met hun peuter gaat voordat hij/zij naar groep 1 van de basisschool gaat. Als ouders toestemming geven, dragen zij deze informatie over aan de

Kinderopvangorganisatie:
Kinderopvang CKC Drenthe

Kindcentrum het Kompas
(peuteropvang)
LRK-nummer: 113616181

Totaal aantal doelgroeppeuters: 12

leraar van groep 1 van de basisschool, zodat deze weet wat de peuter nodig heeft. Ouders worden uitgenodigd om thuis ook met hun peuter te spelen en hen nieuwe dingen te leren die ook op het kinderdagverblijf aan de orde komen. De ouders met wie we spraken, geven aan dat zij hun kinderen met een gerust hart achterlaten bij de pedagogisch medewerkers. Ze zijn tevreden over hoe het gaat op de peuteropvang en geven aan dat hun kind er met plezier naar toe gaat.

De leiding van de peuteropvang werkt samen met de pedagogisch medewerkers aan het verbeteren van de kwaliteit van de voorschoolse educatie. Dit doen zij jaarlijks met behulp van een plan waarin staat wat goed gaat en wat verbeterd kan worden. Ook volgen de pedagogisch medewerkers scholingen om steeds beter te worden in hun werk. Dit gebeurt in overleg met hun leidinggevende.

De peuteropvang van Kindcentrum het Kompas betrekken ouders bij de voorschoolse educatie. Ze informeren ouders over vve en ze vragen aan ouders hoe zij vinden dat het gaat. Met de wensen van de ouders houden ze rekening en ook leggen ze aan betrokkenen uit in hoeverre de voorschoolse educatie op orde is en waar ze aan willen werken.

Vervolg

We sturen een afschrift van dit rapport naar de gemeente.

Inhoudsopgave

1.	Opzet van het kwaliteitsonderzoek	5
2.	Hoofdconclusie en vervolg	7
3.	Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie	8
4.	Reactie van de houder	14

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek

De inspectie van het Onderwijs onderzoekt bij een aantal kinderopvangvoorzieningen met gesubsidieerde voorschoolse educatie en op enkele basisscholen met veel doelgroepkinderen in groep 1 en 2 de educatieve kwaliteit, de resultaten en de kwaliteitszorg van deze locaties. Zo ook op de peuteropvang van Kindcentrum het Kompas.

Werkwijze

Wij vormen ons beeld van de kwaliteit door de praktijk van de voorschool te toetsen aan de standaarden uit het Onderzoekskader 2017 Voorschoolse educatie en primair Onderwijs. Wij hebben onderstaande standaarden onderzocht.

Standaarden voor de voorschool	Onderzocht
Ontwikkelingsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	•
OP4 (Extra) ondersteuning	•
OP6 Samenwerking	•
Resultaten voorschoolse educatie	
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Onderzoeksactiviteiten

We hebben observaties uitgevoerd van de pedagogisch-educatieve praktijk in de groep, documenten geanalyseerd, gesprekken gevoerd met ouders, pedagogisch medewerkers, de zorgcoördinator en het locatiemanagement. Aan het eind van de onderzoeksdag hebben wij de resultaten van het onderzoek besproken met het locatiemanagement en een vertegenwoordiger van het bestuur.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de waarderingen, de conclusie en het vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van de houder op het onderzoek en het rapport opgenomen.

Legenda

.....

Waarderingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

K Kan beter

V Voldoende

G Goed

.....

2 . Hoofdconclusie en vervolg

In dit hoofdstuk beschrijven we de hoofdconclusie en geven we de afzonderlijke waarderings weer per standaard op de peuteropvang van Kindcentrum het Kompas.

Conclusie

We waarderen de kwaliteit van de voorschoolse educatie op de peuteropvang van Kindcentrum het Kompas als een voorbeeld voor anderen. Bijna alle standaarden zijn als goed gewaardeerd.

Context

De peuteropvang van Kindcentrum het Kompas is al enige jaren gehuisvest in hetzelfde gebouw als de buitenschoolse opvang en de basisschool. Tot 1 januari 2018 viel de peuteropvang nog onder de SPA, vanaf 1 januari is de kinderopvang overgedragen naar CKC Drenthe Opvang en Onderwijs. Op de donderdagochtend, het dagdeel van ons onderzoek, vangt de peuteropvang van het Kompas 8 doelgroepkinderen op. In totaal zijn er 12 doelgroepkinderen die vier dagdelen vve volgen. Het merendeel van de peuters heeft een taalachterstand vanwege een anderstalige culturele achtergrond. Van de twee pedagogisch medewerkers werkt één al jaren op deze peuteropvang. De duo-collega werkt sinds de zomer van 2018 op deze groep.

Basisvoorwaarden voorschoolse educatie volgens de GGD

De GGD-toezichthouder heeft op 22 maart 2018 de basisvoorwaarden voorschoolse educatie onderzocht. Uit dit onderzoek bleek dat de basisvoorwaarden geen tekortkomingen vertoonden.

Afspraken over vervolgtoezicht

We sturen een afschrift van dit rapport naar de gemeente.

3. Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie

In dit hoofdstuk geven wij per kwaliteitsgebied de waarderingen en de resultaten van het onderzoek op de peuteropvang van Kindcentrum het Kompas.

3.1. Ontwikkelingsproces

Ontwikkelingsproces	K	V	G
OP1 Aanbod			<i>ℓ</i>
OP2 Zicht op ontwikkeling			<i>ℓ</i>
OP3 Pedagogisch-educatief handelen			<i>ℓ</i>
OP4 (Extra) ondersteuning			<i>ℓ</i>
OP6 Samenwerking			<i>ℓ</i>

Aanbod

We waarderen het aanbod op de peuteropvang van Kindcentrum het Kompas als goed. De peuteropvang werkt met een integraal vve-programma waarin aandacht is voor de verschillende ontwikkelingsgebieden van de peuters. De pedagogisch medewerkers gebruiken daarbij een jaarplanning voor de thema's en ze ontwikkelen per thema een plan. In het raamplan staan de doelen vanuit het vve-programma voor de ontwikkelingsgebieden van taal, rekenen, sociaal-emotionele ontwikkeling en motoriek, alsmede de SLO-doelen voor peuters. De pedagogisch medewerkers vertalen deze doelen naar een weekplanning waardoor helder is welke activiteiten per dagdeel uitgevoerd gaan worden. Uit deze planning blijkt ook dat de pedagogisch medewerkers hun aanbod afstemmen op de zone van naaste ontwikkeling van de peuters. Dit is zichtbaar in vve-activiteiten aan kleine groepjes doelgroeppeuters.

De inrichting van het lokaal past bij het thema van de methode en is aantrekkelijk ingericht met verschillende hoeken om in te spelen en ook om met taal bezig te zijn. Tijdens het onderzoek zagen we het thema terug in de hoeken. Dit nodigt de peuters uit om te spelen met de nieuwe materialen en het leidt tot veel interactie. We zien daarnaast dat de pedagogisch medewerkers aandacht hebben voor ontluikende geletterdheid en gecijferdheid. Een aandachtspunt is wel dat de cijfers en letters om mee te spelen meer vrij aangeboden kunnen worden in de ruimte. Voor peuters die van huis uit weinig voorbereidend taal en -rekenen meekrijgen, maar hierin wel geïnteresseerd zijn, hebben een 'taalbad' nodig tijdens de voorschoolse educatie. Uit het gesprek met de locatieleiding blijkt dat dit een aandachtspunt is, waarover het team met elkaar in gesprek is.

We waarderen het aanbod mede als goed vanwege de manier waarop het optimaliseren van het aanbod geagendeerd, doordacht en beredeneerd is.

Zicht op Ontwikkeling

De standaard zicht op ontwikkeling waarderen we als goed. De pedagogisch medewerkers volgen de ontwikkeling van de peuters op de verschillende ontwikkelingsgebieden met behulp van een gestandaardiseerd observatie-instrument. Ze gaan na waar de ontwikkeling van een peuter stagneert en wat mogelijke verklaringen zijn. De voorschool gebruikt de observatiegegevens vervolgens in een cyclisch proces van doelen stellen, passende educatie bieden aan peuters, evalueren en bijstellen van doelen en het educatieve aanbod. Tijdens de observatie hebben we gezien dat de pedagogisch medewerkers de informatie over de ontwikkeling benutten om de voorschoolse educatie af te stemmen op de behoeften van individuele peuters en groepjes peuters. De pedagogisch medewerkers bespreken de bevindingen op vaste momenten in het jaar met ouders.

We waarderen zicht op ontwikkeling als goed, vanwege de nauwkeurige wijze waarop de peuteropvang van Kindcentrum het Kompas de ontwikkeling van de peuters volgt en het aanbod en de educatieve aanpak hierop afstemt. Een mooi voorbeeld hiervan is dat een van de pedagogisch medewerkers tijdens de ochtend signaleert dat een peuter de taal niet goed gebruikt, vervolgens ter plekke een notitie maakt en door middel van een spelletje passend bij het thema een passende interventie pleegt. Uit de administratie en de gesprekken blijkt dat dit op de peuteropvang de standaard werkwijze is naast het inplannen van zorg aan kleine groepjes voor ondersteuning bij taalachterstanden.

Pedagogisch-educatief handelen

Tijdens het onderzoek hebben we samen met een observant van de voorschool het pedagogisch-educatief handelen van de pedagogisch medewerkers geobserveerd. De standaard pedagogisch-educatief handelen waarderen we als goed. De pedagogisch medewerkers zorgen voor een warm en respectvol klimaat waarin de regels duidelijk zijn. Zij stellen doelen voor de peuters die aansluiten op de zone van naaste ontwikkeling. Daarnaast structureren de pedagogisch medewerkers met geschikte opdrachten en heldere uitleg het aanbod met vrij- en begeleid spel zodat de peuter het zich eigen kan maken. Dit zorgt ervoor dat de peuters actief en betrokken zijn. Ook nodigen de pedagogisch medewerkers de peuters uit om mee te doen aan de voor hen bedoelde activiteiten.

Tijdens de observatie zagen we dat de pedagogisch medewerkers werken volgens een vast dagritme en dat de tijd effectief wordt benut. Zij stemmen de instructies en spelbegeleiding, opdrachten en de tijd af op de behoeften van groepjes en individuele peuters. Zij gebruiken bij de instructies en opdrachten passende educatieve werkvormen.

Bovendien stimuleren de pedagogisch medewerkers peuters tot samen spelen. Er is zichtbaar sprake van interactie, zowel tussen de pedagogisch medewerker en de peuters als tussen peuters onderling. Tot slot gaan de pedagogisch medewerkers actief na of peuters de opdrachten begrijpen en of ze daarmee hun doelen gehaald hebben.

We waarderen het pedagogisch-educatief handelen vooral als goed, vanwege de interactie tussen de pedagogisch medewerkers en de peuters en tussen de peuters onderling. Peuters die de Nederlandse taal nauwelijks spreken worden continu uitgedaagd om te praten. De pedagogisch medewerkers ondersteunen hun handelen met veel gebaren en lichaamstaal en zichtbaar is dat de peuters het naar hun zin hebben op de peuteropvang en zich veilig genoeg voelen om een taal te spreken die ze niet beheersen, te ontdekken en te leren.

(Extra) Ondersteuning

De standaard (extra) ondersteuning waarderen we eveneens als goed. Als de peuters zorg nodig hebben die de pedagogisch medewerkers zelf niet kunnen bieden, dan zorgen zij voor (doorverwijzing naar en aanmelding bij) externe zorg. Een voorbeeld hiervan is de logopedie en de fysiotherapie. De voorschool stelt vervolgens zelf ook een passend aanbod samen dat is gebaseerd op de mogelijkheden van de desbetreffende peuter. Tot slot evalueren de pedagogisch medewerkers regelmatig met externe partners en met ouders of de extra ondersteuning en begeleiding van de (individuele) peuters het gewenste effect heeft.

We waarderen de extra ondersteuning als goed, omdat tijdens het onderzoek zowel in de administratie als in de praktijk zichtbaar is dat externe zorgpartners zijn betrokken en dat de handelingsadviezen zijn afgestemd en worden toegepast. Zo wordt er bijvoorbeeld aangepast meubilair gebruikt voor een peuter voor wie die dat nodig is.

Samenwerking

De standaard 'samenwerking' waarderen we als goed. De leiding van het kinderdagverblijf en de pedagogisch medewerkers werken samen met de basisscholen door informatie over de doelgroeppeuters uit te wisselen. De voorschool geeft daarbij door welk vve-programma de peuter heeft gevolgd en hoe lang dit gevolgd is. Er zijn afspraken over de wijze waarop ze de gegevens van de peuters aanleveren aan de basisschool. Voor de doelgroeppeuters is sprake van een 'warme overdracht' van deze gegevens.

Kindcentrum het Kompas zorgt bovendien voor een doorgaande leerlijn van voor- naar vroegschoolse educatie. Er is een doorgaande lijn in het aanbod en de zorg en begeleiding. Hierbij helpt het dat in Kindcentrum het Kompas de peuteropvang, de kinderopvang en de basisschool al jaren in hetzelfde gebouw zitten. Ook is sprake van korte lijnen tussen de pedagogisch medewerkers en de leerkrachten van groep 1 en 2 en een directeur die voor het hele centrum

verantwoordelijk is.

De voorschool ziet ouders als partner in het stimuleren van de ontwikkeling van hun kinderen en zij stemt haar ouderbeleid daar op af. De pedagogisch medewerkers betrekken ouders op verschillende manieren bij de ontwikkeling van hun peuter en stimuleren hen om thuis activiteiten te doen, zoals voorlezen, zingen of een spelletje.

We waarderen de samenwerking als goed, vooral omdat de ouders aangeven dat er goed naar hen wordt geluisterd. Ze waarderen het dat de pedagogisch medewerkers regelmatig tijdens het halen en brengen aan hen vragen of er bijzonderheden zijn en hoe het thuis gaat met het kind. Ook merken ouders dat er iets gedaan wordt met hun inbreng. Zo wordt er bijvoorbeeld aandacht besteed aan vieringen vanuit andere culturen.

3.2. Resultaten voorschoolse educatie

Resultaten voorschoolse educatie	K	V	G
OR1 Ontwikkelingsresultaten		•	

Ontwikkelingsresultaten

De standaard ontwikkelingsresultaten waarderen we als voldoende. De peuteropvang van het Kompas heeft hoge verwachtingen van de voortgang in de ontwikkeling van de peuters en de doelen die zij kunnen bereiken aan het eind van de voorschoolse periode. De leiding en de pedagogisch medewerkers gebruiken een peutervolgmodel waarin doelen zijn opgenomen op de verschillende ontwikkelingsgebieden die passen bij de kenmerken van de kindpopulatie. De voorschool betreft daarbij de ontwikkelingsgroei van de kinderen en weet per deelgebied of (doelgroep)peuters wel of niet met een achterstand naar groep 1 van de basisschool gaan en hoe groot deze is.

De groei maar ook de achterstand in de ontwikkeling van de peuters wordt vooral per individuele peuter gevolgd. Nagedacht kan worden om bij de evaluaties ook te kijken naar de ontwikkelingsgroei van de hele groep of van groepjes peuters (bijvoorbeeld met dezelfde culturele achtergrond), om hier het aanbod specifiek op af te kunnen stemmen. Tussen de gemeente en de houder bestaan geen afspraken die om een verantwoording over ontwikkelingsresultaten van de voorschoolse educatie vragen. Dit is ook niet verplicht.

3.3. Kwaliteitszorg en ambitie

 Kwaliteitszorg en ambitie	K	V	G
KA1 Kwaliteitszorg			<i>Re</i>
KA2 Kwaliteitscultuur			<i>Re</i>
KA3 Verantwoording en dialoog			<i>Re</i>

Kwaliteitszorg

De standaard kwaliteitszorg waarderen we als goed. De leiding van Kindcentrum het Kompas heeft in het (pedagogisch) beleidsplan opgeschreven aan welke doelen ze met de voorschoolse educatie wil werken. Tevens kijkt zij of peuters voldoende worden voorbereid op de basisschool. Ontwikkelpunten zijn opgenomen in het pedagogisch werkplan en in het document jaarplan/marap/jaarverslag van het kindcentrum. Hierin is de kwaliteitszorg van vve cyclisch vormgegeven. De kwaliteit van de voorschoolse educatie wordt eveneens bewaakt door borgingsdocumenten en borgingsactiviteiten zoals de interne audit en observaties in de groep door de leiding. Daarnaast houdt de GGD jaarlijks toezicht op de locatie en beoordeelt dan ook de basisvoorwaarden voor vve.

Ouders worden tijdens de inloop en de tien-minuten gesprekken bevraagd op hun tevredenheid, maar dit kan structureler. Dit blijkt lastig omdat vanwege de multi-culturele ouderpopulatie. De voorschool geeft aan dat hun ervaring is dat het vooral werkt om digitaal informatie uit te wisselen, omdat de ouders deze informatie kunnen vertalen met een vertaalprogramma. De voorschool bepaalt op basis van eigen evaluaties, de interne audit en aangedragen aandachtspunten van ouders (verbeter)maatregelen en hieraan wordt gewerkt.

Kwaliteitscultuur

De kwaliteitscultuur waarderen wij als goed. Het management, de intern begeleider en de pedagogisch medewerkers zijn in sterke mate gericht op het borgen en verder ontwikkelen van de kwaliteit van de peuteropvang en van vve voor de doelgroepkinderen. De pedagogisch medewerkers overleggen regelmatig over de thema's en de daaraan gekoppelde doelen. Daarnaast vindt regelmatig overleg plaats met de intern begeleider en de directie van het kindcentrum over vve en het doorontwikkelen van de doorgaande lijn. Bij dit alles is er nadrukkelijk aandacht voor het blijvend verbeteren van de kwaliteit van vve aan de doelgroepeuters. Scholing is vooral gericht op vve en het jonge kind, maar daarnaast is ook ruimte voor het volgen van individuele scholing passend bij de gemengde kindpopulatie in het kindcentrum.

Verantwoording en dialoog

De standaard 'verantwoording en dialoog' waarderen we als goed. Het management van Kindcentrum het Kompas verantwoordt zich (via het bestuur van het kindcentrum) door middel van een managementrapportage over het gevoerde beleid op het kindcentrum. Ook de voorschoolse educatie is hierin opgenomen. We zien daarnaast ook dat de voorschool interne en externe belanghebbenden betreft bij de ontwikkeling van haar beleid.

Uit de gesprekken die we voerden met enkele ouders blijkt dat de peuteropvang openstaat voor hun wensen en voorstellen. Ook geven zij aan dat ze via de themabrieven, de nieuwsbrief, de gesprekken met de leidsters en het Opstapproject voldoende informatie over vve ontvangen. Het Opstapproject houdt in dat ouders van de doelgroeppeuters wekelijks naar het kindcentrum komen voor gezamenlijke ouder- en kind activiteiten. Hierin worden zij onder andere geïnformeerd over de thema's en het beleid op de peuteropvang. De voorschool heeft gesignaleerd dat een aantal ouders makkelijker afzegt voor deze wekelijkse bijeenkomsten door een wijziging van beleid bij de gemeente. Op dit moment wordt gezocht naar andere manieren om ouders te stimuleren toch te komen. Dit is nog wel een uitdaging.

4. Reactie van de houder

Hieronder geeft de houder een reactie op de uitkomsten van het onderzoek en geeft de houder aan hoe ze hier mee aan de slag gaat.

Hierbij de reactie van het bestuur op het VVE bezoek (voorschool) op het Kompas:

We zijn blij met de uitkomsten van dit onderzoek. Het geeft voldoening als de inspectie de kwaliteit van onze peutergroep net zo positief waardeert als onze ouders en wijzelf.

Waar we ons verder in willen ontwikkelen:

- * We willen onderzoeken hoe we de resultaten van de vve-kinderen kunnen verantwoorden; hoe meet je of beschrijf je de ontwikkelingsgroei?
- * We gaan ons verder beraden hoe we de ouders met de niet-Nederlandse achtergrond kunnen bereiken met informatie en betrekken bij het kindcentrum.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

